Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
YVES BOT
prednesené 23. februára 2016 [1]

Vec C-614/14

Trestné konanie
proti
Atanasovi Ogňanovi

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia, Bulharsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Článok 267 ZFEÚ — Článok 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora — Náležitosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania a povinnosti uložené vnútroštátnemu súdu — Zhrnutie skutkového a právneho rámca — Vnútroštátny predpis, ktorý ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť sa z rozhodovania z dôvodu, že tento súd zhrnul skutkový a právny rámec veci na účely podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor — Články 47 a 48 Charty“

I – **Úvod**

1. Môžu byť podmienky stanovené v článku 267 ZFEÚ a článku 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, pokiaľ ide o náležitosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania, v rozpore so zabezpečením práv zakotvených v článkoch 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“)?

2. Má vnútroštátny súd povinnosť, aby sa vylúčil z rozhodovania vo veci samej z dôvodu, že tento súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý bol v tejto veci podaný, zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci?

3. Zdá sa, že v bulharskom práve na základe § 29 trestného zákonníka (Nakazatelno procesualen kodex, ďalej len „NPK“) to tak je.

4. Prokuratúra mesta Sofia (Sofijska gradska prokuratura) totiž práve na základe tohto ustanovenia požiadala o vylúčenie Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) z dôvodu, že Sofijski gradski săd v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý bol podaný vo veci C-554/14, Ogňanov [2], v ktorej v súčasnosti prebieha konanie na Súdnom dvore, vyjadril „predbežné stanovisko“, keď konštatoval skutkový a právny rámec tejto veci, a to predtým, ako sa tento súd odobral na záverečnú poradu, čím nedodržal svoju povinnosť nestrannosti a okrem toho porušil právo na prezumpciu neviny pána Ogňanova.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Návrh na začatie prejudiciálneho konania v tejto veci a návrh na začatie prejudiciálneho konania v prejednávanej veci boli podané v rovnakom spore, ktorý bol predložený na Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia), no v obidvoch veciach prednášam osobitné návrhy.

5. V prejednávanej veci je teda Súdnemu dvoru položená otázka, či právo Únie bráni predpisu, o aký ide vo veci samej.

6. Nepopieram, že mechanizmus návrhu na začatie prejudiciálneho konania môže vyvolávať ťažkosti, s ktorými sa vnútroštátne súdy akéhokoľvek druhu a stupňa niekedy ťažko vysporiadavajú, predovšetkým ak sa vezmú do úvahy existujúce rozdiely medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi týkajúcimi sa úlohy súdu, ktoré napokon patria medzi jedny z najmenej zosúladených a najrozmanitejších.

7. Bohatá judikatúra, ktorá sa venuje spolupráci medzi vnútroštátnym súdom a Súdnym dvorom vo veci návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako aj početné ustanovenia právnych predpisov, ktoré tento mechanizmus vytvárajú, však nenechávajú priestor pre žiadne pochybnosti, pokiaľ ide o to, akú odpoveď treba dať na túto otázku.

8. Tým, že Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý bol podaný vo veci C-554/14, zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci, iba dodržal podmienky stanovené v článku 267 ZFEÚ a článku 94 rokovacieho poriadku na účely podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor a pokiaľ sú tieto podmienky správne uplatnené, nie je ich možné považovať za podmienky, ktoré by ohrozovali spravodlivosť konania a základné práva účastníkov konania.

9. Predpis, o aký ide vo veci samej, sa tak musí zrušiť.

10. Musí sa tak stať na jednej strane preto, lebo tento predpis spochybňuje základné podmienky návrhu na začatie prejudiciálneho konania, tak ako boli definované v článku 267 ZFEÚ, ako aj judikatúrou Súdneho dvora, a spresnené v článku 94 rokovacieho poriadku.

11. Na druhej strane sa tak musí stať preto, lebo tento predpis v konečnom dôsledku zbavuje bulharské trestné súdy možnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, čím tak zasahuje do ich vlastných právomocí, ktoré im priznáva Zmluva o FEÚ a judikatúra k nej.

12. Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) napokon vo svojom vnútroštátnom rozhodnutí nemá žiadne pochybnosti, pokiaľ ide o výklad vyššie uvedených ustanovení práva Únie.

13. Domnievam sa, že cieľom jeho kroku je zmeniť vnímanie bulharského trestného súdu, pokiaľ ide o návrh na začatie prejudiciálneho konania, ba snáď aj vnímanie Konstitucionen săd (Ústavný súd) [3], a poukázať na rozpory právnej úpravy, ktorá, pokiaľ je uplatňovaná, môže všetky bulharské trestné súdy odrádzať od podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor.

14. Uvedený súd samozrejme zdôrazňuje, že pre bulharský trestný súd je uplatňovanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania nové, vzhľadom na obmedzenie stanovené v článku 10 ods. 1 protokolu č. 36 o prechodných ustanoveniach, priloženého k Zmluve o FEÚ.

15. Hoci je však pre bulharské trestné súdnictvo návrh na začatie prejudiciálneho konania novým inštitútom, jeho uplatňovanie je naopak obzvlášť dobre zvládnuté bulharskými občianskoprávnymi a správnymi súdmi, o čom svedčí relatívne vysoký počet prejudiciálnych otázok položených týmito súdmi. [4]

3 — Pozri v tejto súvislosti VATSOV, M.: European integration through preliminary rulings? The case of the Bulgarian Constitutionnal Court. In: *The preliminary reference to the Court of justice of the European Union by Constitutional Courts, German Law Journal*. 2015, zv. 16, č. 6.

4 — O zhrnutí právnej úpravy a praxe v oblasti návrhov na začatie prejudiciálneho konania v Bulharsku pozri bulharskú správu M. Fartunovej v Coutron, L.: *L'obligation de renvoi préjudiciel à la Cour de justice: une obligation sanctionnée*? Bruxelles: Bruylant, 2014, s. 145.

16. V tejto súvislosti občiansky súdny poriadok (Graždanski procesualen kodex [5]) vo svojej časti VII kapitole 59 [6] upravuje všetky procesné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor. Jeho § 630, ktorý sa týka náležitostí návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vo svojom odseku 1 v súlade s podmienkami stanovenými v článku 94 rokovacieho poriadku vyžaduje, aby „návrh na začatie prejudiciálneho konania [obsahoval] opis skutkového stavu, uplatniteľné právne predpisy, presný odkaz na ustanovenie alebo akt, ktorého výklad alebo posúdenie platnosti sa požaduje, dôvody, na základe ktorých vnútroštátny súd usudzuje, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je potrebný na účely správneho vybavenia veci, ako aj formuláciu prejudiciálnej otázky“ [7].

17. Hoci sú normy zakotvené v uvedenej kapitole 59 v zásade obmedzené iba na občianskoprávne veci, sú uplatniteľné aj na konania začaté na správnych súdoch, a to v súlade s § 144 správneho poriadku (Administrativnoprocesualen kodex). [8]

18. Požiadavky týkajúce sa náležitostí návrhu na začatie prejudiciálneho konania, stanovené v článku 267 ZFEÚ a článku 94 rokovacieho poriadku, ako aj v judikatúre Súdneho dvora, ktoré nie sú zákonodarcovi ani vnútroštátnym súdom vôbec neznáme, sú teda súčasťou právneho poriadku, a to od pristúpenia Bulharskej republiky k Európskej únii v roku 2007.

19. Aj keď rozumiem tomu, že niektoré trestné súdy môžu mať v súvislosti s uplatnením mechanizmu návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý je pre nich nový, ťažkosti, nič to nemení na skutočnosti, že podmienky stanovené na účely podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania na základe článku 267 ZFEÚ a spresnené v článku 94 rokovacieho poriadku sú totožné, či už patria do občianskoprávnej, alebo trestnoprávnej oblasti. Hoci rokovací poriadok vo svojej kapitole 3 hlavy III stanovuje osobitné ustanovenia, pokiaľ ide o veci týkajúce sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, tieto ustanovenia nijak neovplyvňujú povinnosti uložené vnútroštátnemu súdu na základe článku 94 rokovacieho poriadku.

20. Vzhľadom na skutočnosti vyplývajúce z ustanovení právnych predpisov a judikatúry, upravujúcich spoluprácu medzi vnútroštátnym súdom a Súdnym dvorom vo veci návrhu na začatie prejudiciálneho konania, teda odpoveď, ktorú bude treba dať vnútroštátnemu súdu, neponechá žiadny priestor pre pochybnosti.

21. V dôsledku toho navrhnem, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 267 ZFEÚ a článok 94 rokovacieho poriadku v spojení s ustanoveniami článkov 47 a 48 Charty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnemu predpisu, o aký ide vo veci samej, ktorý ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť, aby sa vylúčil z rozhodovania z dôvodu, že tento súd v rámci svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci.

22. V dôsledku uvedeného bude Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) povinný takýto predpis nepoužiť.

23. Napokon uvediem, že článok 267 ZFEÚ a článok 94 rokovacieho poriadku vzhľadom na inštitucionálnu a procesnú autonómiu členských štátov nebránia tomu, aby vnútroštátny súd po vydaní rozsudku Súdneho dvora opätovne vypočul účastníkov konania a preskúmal nové dôkazné prostriedky a v dôsledku toho zmenil zistenia, ku ktorým dospel v rámci svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

5 — Ďalej len „GPK“. Anglická jazyková verzia GPK je dostupná na internetovej stránke Varchoven kasacionen săd (Najvyšší kasačný súd) na tejto adrese: http://www.vks.bg/english/vksen_p04_02.htm#PART_SEVEN__Content of Request.

6 — Uvedená časť VII má názov „Osobitné občianskoprávne procesné normy pre veci patriace do práva Európskej únie (účinné od 27. júla 2007)“. Uvedená kapitola 59 upravuje „návrhy na začatie prejudiciálneho konania“.

7 — Voľný preklad.

8 — Podľa tohto článku sa GPK uplatňuje subsidiárne na všetky otázky, ktoré v jeho ustanoveniach nie sú výslovne upravené.

II – **Skutkový a právny rámec**

24. V prejednávanej veci bol pán Ogňanov, bulharský štátny príslušník, odsúdený dánskym súdom na trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov za lúpež a za vraždu. Pán Ogňanov bol uväznený v Dánsku od 10. januára 2012 do 1. októbra 2013, kedy bol na základe Dohovoru o odovzdávaní odsúdených osôb, podpísaného v Štrasburgu 21. marca 1983 [9], odovzdaný bulharským orgánom, na účely výkonu zvyšku trestu v Bulharsku. V nadväznosti na odovzdanie pána Ogňanova podal Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) na Súdny dvor tri prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu článku 17 rámcového rozhodnutia 2008/909/SVV [10] (vec C-554/14).

25. Po podaní týchto otázok požiadala prokuratúra mesta Sofia o vylúčenie tohto súdu z rozhodovania z dôvodu, že uvedený súd v bodoch 2 až 4 návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý bol podaný v tejto veci, vyjadril stanovisko k skutkovým a právnym otázkam, a to predtým, ako sa odobral na záverečnú poradu.

26. Z vnútroštátneho rozhodnutia v prejednávanej veci vyplýva, že podľa § 29 NPK, tak ako ho vykladá Varchoven kasacionen săd (Najvyšší kasačný súd), skutočnosť, že súd vysloví predbežné stanovisko k meritu veci predtým, ako vydá konečné rozhodnutie, predstavuje osobitný prípad zaujatosti.

27. V prípade zaujatosti je sudca povinný sa vylúčiť, čo po prvé znamená, že tento sudca prestane konať vo veci, po druhé, že sa táto vec nanovo pridelí inému sudcovi daného súdu, a po tretie, že tento novourčený súd vec znovu prejedná.

28. Pokiaľ sa sudca nevylúči, naďalej koná vo veci a vydá konečné rozhodnutie, uvedené rozhodnutie je postihnuté vadou, keďže bolo vydané v „rozpore s podstatnými formálnymi náležitosťami“. Nadriadený súd uvedené rozhodnutie zruší a vec sa pridelí inej rozhodovacej komore na účely nového prejednania.

29. Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) uvádza, že judikatúra obsahuje obzvlášť reštriktívny výklad kritéria „zaujatosť“. V tejto súvislosti najmä zdôrazňuje, že toto preskúmanie sa vykonáva *ex offo* a že aj čo i len najbanálnejšia zmienka o skutkovom stave veci a jeho právnej kvalifikácii vedie automaticky k dôvodu na vylúčenie sudcu.

30. Na ilustráciu Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) uvádza päť rozhodnutí Varchoven kasacionen săd (Najvyšší kasačný súd) [11], v ktorom tento súd zrušil rozhodnutia súdov prvého stupňa pre zaujatosť.

31. Napokon z vnútroštátneho rozhodnutia vyplýva, že dôsledkom toho, že sudca vyjadrí predbežné stanovisko, je nielen jeho vylúčenie a/alebo zrušenie jeho konečného rozhodnutia, ale aj začatie disciplinárneho konania proti tomuto sudcovi pre disciplinárne previnenie. Podľa bodov 2.3 a 7.4 vnútroštátneho etického kódexu (Kodex za etično povedenie), sa totiž sudcovi zakazuje prednášať verejné vyjadrenia týkajúce sa výsledku sporu vo veci, ktorej prejednanie je mu zverené, alebo vydať predbežné stanovisko. Bod 7.3 tohto kódexu navyše stanovuje, že sudca sa môže vyjadriť k zásadným právnym otázkam, pričom však nesmie odkázať na konkrétny skutkový stav a jeho právnu kvalifikáciu.

32. V prejednávanom prípade pritom vnútroštátny súd tým, že položil prejudiciálne otázky vo veci C-554/14, verejne a oficiálne vydal predbežné stanovisko ku konkrétnemu skutkovému stavu tejto veci.

9 — Tento dohovor je dostupný na internetovej stránke Rady Európy. Bol ratifikovaný 64 štátmi a nadobudol účinnosť 1. júla 1985. Spomedzi členských štátov ho nepodpísali iba Chorvátska republika a Fínska republika.

10 — Rámcové rozhodnutie Rady z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 327, s. 27).

11 — Ide o trestné veci č. 352/2008, 438/2009, 466/2009, 527/2009 a 463/2013.

III – **Prejudiciálne otázky**

33. Za týchto okolností Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je v rozpore s právom Únie (článok 267 ods. 2 ZFEÚ v spojení s článkom 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, článkami 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie a inými príslušnými predpismi), ak súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, po vydaní prejudiciálneho rozhodnutia pokračuje v konaní a vydá vo veci rozhodnutie bez toho, aby sa vylúčil? Dôvodom pre vylúčenie by malo byť, že súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyslovil svoje predbežné stanovisko vo veci (tým, že určitý skutkový stav považoval za preukázaný a určité predpisy za príslušné pre tento skutkový stav).

Táto otázka je založená na predpoklade, že pri zisťovaní skutkového stavu a príslušných právnych predpisov na účely podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania boli dodržané všetky procesnoprávne predpisy na ochranu práv účastníkov predkladať dôkazy a obhajovať sa.

2. Ak odpoveďou na prvú prejudiciálnu otázku je, že takéto pokračovanie v konaní je oprávnené, je potom v rozpore s právom Únie, ak

   a) súd všetko, čo určil v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, opätovne bez zmeny uvedie vo svojom konečnom rozhodnutí a vzhľadom na tieto skutkové a právne zistenia odmietne vykonať nové dôkazy a vypočuť účastníkov; v skutočnosti by súd vykonal dôkazy a vypočul účastníkov len k taký otázkam, ktoré neboli v návrhu na začatie prejudiciálneho konania považované za preukázané;

   b) súd ku všetkým relevantným otázkam vykoná nové dôkazy a vypočuje účastníkov vrátane otázok, ku ktorým už vyslovil svoje stanovisko v návrhu na začatie prejudiciálneho konania a vo svojom konečnom rozhodnutí vyjadrí svoje konečné stanovisko, ktoré sa opiera o všetky vykonané dôkazy a ktoré bolo vytvorené po vyhodnotení všetkých tvrdení účastníkov, bez ohľadu na to, či dôkazy boli vykonané pred podaním návrhu na začatie prejudiciálneho konania alebo po vydaní prejudiciálneho rozhodnutia?

3. Ak sa na prvú prejudiciálnu otázku odpovie tak, že pokračovanie v konaní je zlučiteľné s právom Únie, je potom s právom Únie zlučiteľné, ak sa súd rozhodne vo východiskovom konaní nepokračovať, ale vylúčiť sa pre zaujatosť, pretože pokračovanie v konaní by bolo v rozpore s vnútroštátnym právom, ktoré poskytuje vyššiu úroveň ochrany záujmom účastníkov a záujmom spravodlivosti; ak je totiž vylúčenie založené na tom, že:

   a) súd v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania pred vydaním svojho konečného rozhodnutia vyslovil predbežné stanovisko ku konaniu, čo je prípustné podľa práva Únie, ale nie podľa vnútroštátneho práva;

   b) konečné stanovisko súdu je tvorené dvoma právnymi aktmi a nie jedným (ak sa vychádza z toho, že návrh na začatie prejudiciálneho konania predstavuje nie predbežné, ale konečné stanovisko), čo je síce prípustné v rámci práva Únie, avšak nie podľa vnútroštátneho práva?“

34. Pripomienky predložili španielska a holandská vláda, ako aj Európska komisia.

35. Môžem vyjadriť iba poľutovanie nad tým, že účastníci konania vo veci samej a bulharská vláda sa konania nezúčastnili.

IV – **Moja analýza**

36. Judikatúra a doktrína dostatočne pripomenuli, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je základom súdneho systému v Únii, ktorého uplatňovanie prináleží vnútroštátnemu súdu.

37. Ako Súdny dvor pripomenul vo svojom stanovisku 2/13 [12], konanie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania má za cieľ „– prostredníctvom nastoleného dialógu medzi súdmi, … medzi Súdnym dvorom a súdmi členských štátov – zabezpečiť jednotný výklad práva Únie…, čím umožňuje zabezpečiť jeho súdržnosť, plný účinok a autonómiu a nakoniec aj špecifický charakter práva vytvoreného Zmluvami“ [13].

38. Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozsudku Dhahbi v. Taliansko [14] pri odsúdení členského štátu za to, že vnútroštátny súd nedostatočne odôvodnil odmietnutie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, v súlade s už ustálenou líniou judikatúry vysvetlil význam tohto mechanizmu v Európe a definitívne potvrdil skutočnosť, že podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania predstavuje takú kľúčovú právomoc vnútroštátneho súdu, že ju tento súd nemôže vykonávať svojvoľne, lebo inak hrozí porušenie práva na spravodlivý proces.

A – *O prvej otázke*

39. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd Súdneho dvora v podstate pýta, či sa má článok 267 ZFEÚ v spojení s článkom 94 rokovacieho poriadku, ako aj článkami 47 a 48 Charty vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu predpisu, ktorý ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť sa z rozhodovania z dôvodu, že tento súd v rámci svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci, čím nedodržal svoju povinnosť nestrannosti a porušil právo na prezumpciu neviny.

40. Ako som uviedol, Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) nemá žiadne pochybnosti, pokiaľ ide o výklad vyššie uvedených ustanovení. Táto otázka si totiž žiada jasnú odpoveď jednak z hľadiska noriem obsiahnutých v ustanoveniach právnych predpisov a judikatúre, ktoré už desaťročia vytvárajú mechanizmus návrhu na začatie prejudiciálneho konania, a jednak z hľadiska judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

12 — EU:C:2014:2454.

13 — Bod 176 a citovaná judikatúra.

14 — Č. 17120/09. V tomto prípade talianske orgány odmietli sťažovateľovi tuniskej štátnej príslušnosti priznať rodinné prídavky z dôvodu, že tieto sú vyhradené iba pre štátnych príslušníkov Talianska a príslušníkov Únie. Sťažovateľ na talianskych súdoch napadol rozdielne zaobchádzanie, ktoré bolo voči nemu uplatnené, a požiadal, aby bola podaná prejudiciálna otázka na Súdny dvor, týkajúca sa výkladu Euro-stredozemskej dohody zakladajúcej pridruženie medzi Európskym spoločenstvom a členskými štátmi na jednej strane a Tuniskou republikou na druhej strane [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 79, 1998, s. 2), zakazujúcej diskrimináciu tuniských pracovníkov v oblasti sociálneho zabezpečenia. Táto žiadosť bola bezvýsledná, keďže Corte suprema di cassazione (Kasačný súd, Taliansko) ju zamietol, pričom návrh na začatie prejudiciálneho konania nepodal. Sťažovateľ sa preto obrátil na Európsky súd pre ľudské práva. Uvedený súd mal v tejto veci rozhodnúť, či bolo odmietnutie zo strany Corte suprema di cassazione (Kasačný súd) podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor v rozpore s právom na spravodlivé súdne konanie. Európsky súd pre ľudské práva použil rovnaké odôvodnenie, ktoré už uviedol v podobných predchádzajúcich veciach a rozhodol, že článok 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „ESĽP“), ukladá vnútroštátnym súdom povinnosť z hľadiska uplatniteľného práva odôvodniť rozhodnutia, ktorými odmietajú položiť prejudiciálnu otázku (§ 31).

1. Normy obsiahnuté v ustanoveniach právnych predpisov a judikatúre, týkajúce sa náležitostí návrhu na začatie prejudiciálneho konania

41. Podľa ustálenej judikatúry upravuje článok 267 ZFEÚ konanie spočívajúce v širokej a priamej spolupráci medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje týmto súdom výklad práva Únie, ktorý potrebujú pre vyriešenie sporu, ktorý prejednávajú tieto súdy. [15] Cieľom je zaistiť prednosť práva Únie, ako aj jednotný výklad jeho ustanovení vo všetkých členských štátoch.

42. V rámci tohto dialógu medzi súdmi a pri vzájomnom rešpektovaní ich príslušných právomocí má každý z nich vlastné povinnosti. Táto súdna spolupráca sa totiž uplatňuje na „oboch stranách“. [16] Ak je Súdny dvor povinný uskutočniť všetko na to, aby vnútroštátnemu súdu pomohol správne vykladať a uplatňovať právo Únie, a to najmä tým, že mu poskytuje veľkú diskrečnú právomoc obrátiť sa naň, [17] vnútroštátny súd zase musí zohľadňovať špecifickú funkciu Súdneho dvora v danej oblasti, a teda vynaložiť snahu poskytnúť mu všetky informácie a všetky dôkazy, aby mohol svoju funkciu vykonávať v súlade s cieľom uvedeným v článku 267 ZFEÚ.

43. Súdny dvor tak vyžaduje, aby návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahoval stručné zhrnutie relevantných skutočností, ktoré zistil vnútroštátny súd, alebo aspoň zhrnutie skutkového stavu, z ktorého otázky vychádzajú. Tiež musí obsahovať znenie vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré možno v danom prípade použiť, a prípadne príslušnú vnútroštátnu judikatúru. [18]

44. Vnútroštátny súd musí napokon uviesť dôvody, pre ktoré sa rozhodol položiť otázku o výklade alebo platnosti určitých ustanovení práva Únie, ako aj súvislosti, ktoré vnútroštátny súd vidí medzi týmito ustanoveniami a vnútroštátnou právnou úpravou uplatniteľnou vo vnútroštátnom konaní. V tejto súvislosti treba poznamenať, že Súdny dvor pri posudzovaní dodržania týchto požiadaviek berie do úvahy povahu sporu. Súdny dvor tak usudzuje že „požiadavky [týkajúce sa náležitostí návrhu na začatie prejudiciálneho konania] môžu byť najjednoduchšie splnené v prípade, že [tento] návrh… spadá do kontextu, ktorý je už dobre známy z dôvodu predchádzajúceho návrhu na začatie prejudiciálneho konania“ [19]. Súdny dvor má naopak vyššie požiadavky v prípade, že uvedený návrh spadá do rámca sporov v oblasti hospodárskej súťaže a verejného obstarávania, keďže pre tieto spory sú príznačné komplexné skutkové a právne situácie. [20]

45. Túto právomoc vnútroštátneho súdu odôvodňuje skutočnosť, že je jediným, kto priamo pozná skutkové okolnosti, a jediným, kto nesie zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie. [21]

46. Súdny dvor navyše nad rámec zhrnutia skutkového a právneho rámca vyžaduje, aby vnútroštátny súd vysvetlil dôvody, na základe ktorých usudzuje, že odpoveď na jeho otázky je potrebná alebo užitočná na účely rozhodnutia sporu, pokiaľ tieto dôvody jednoznačne nevyplývajú zo spisu. [22]

15 — Uznesenie Abdallah (C-144/11, EU:C:2011:565, bod 9 a citovaná judikatúra), ako aj rozsudok FIRIN (C-107/13, EU:C:2014:151, bod 29 a citovaná judikatúra).

16 — Preberám výraz, ktorý použil generálny advokát Wahl v návrhoch, ktoré predniesol vo veciachVenturini a i. (C-159/12 až C-161/12, EU:C:2013:529, bod 56 a nasl.).

17 — Rozsudok Elčinov (C-173/09, EU:C:2010:581, bod 26 a citovaná judikatúra).

18 — Uznesenie Debiasi (C-560/11, EU:C:2012:802, bod 24 a citovaná judikatúra), ako aj rozsudok Petru (C-268/13, EU:C:2014:2271, bod 22). Pozri tiež uznesenie Abdallah (C-144/11, EU:C:2011:565, bod 10 a citovanú judikatúru).

19 — Uznesenie 3D I (C-107/14, EU:C:2014:2117, bod 12).

20 — Pozri v oblasti práva hospodárskej súťaže uznesenie Fontaine (C-603/11, EU:C:2012:731, bod 15), ako aj v oblasti verejného obstarávania rozsudok Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ a i. (C-113/13, EU:C:2014:2440, body 47 a 48).

21 — Uznesenie Debiasi (C-613/10, EU:C:2011:266, bod 20), ako aj rozsudok Gauweiler a i. (C-62/14, EU:C:2015:400, bod 24).

22 — Rozsudok Foglia (244/80, EU:C:1981:302, bod 17) a uznesenie Talasca (C-19/14, EU:C:2014:2049, bod 28).

47. Tieto údaje sú nevyhnutné na to, aby Súdny dvor mohol poskytnúť užitočnú a spoľahlivú odpoveď na položenú otázku, pri zohľadnení všetkých skutkových a právnych okolností, ktorými sa spor vyznačuje. Súdny dvor sa tak môže uistiť, že skutkový predpoklad, z ktorého prejudiciálna otázka vychádza, skutočne patrí do pôsobnosti práva Únie, že je táto otázka relevantná, a tiež že nie je hypotetická. [23] Pripomínam, že úlohou Súdneho dvora nie je vyjadrovať poradné stanoviská k všeobecným alebo hypotetickým otázkam, ale prispievať k výkonu spravodlivosti v členských štátoch tým, že poskytne užitočný a správny výklad práva Únie. Súdny dvor je teda oprávnený vyjadriť sa výlučne k výkladu alebo platnosti textu práva Únie na základe skutkového stavu, ktorý mu opísal vnútroštátny súd. [24]

48. Okrem toho sú informácie obsiahnuté v návrhu na začatie prejudiciálneho konania potrebné pre vlády členských štátov, ako aj pre ostatné dotknuté osoby, aby mohli predložiť pripomienky podľa článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. [25] Dotknutým osobám sa totiž oznamujú iba vnútroštátne rozhodnutia, s výnimkou vnútroštátneho spisu, ktorý Súdnemu dvoru prípadne zaslal vnútroštátny súd. [26]

49. Treba uviesť, že Súdny dvor nevyžaduje, aby vnútroštátny súd predtým, ako sa naň obráti s prejudiciálnou otázkou, vykonal všetky faktické a právne posúdenia, ktoré mu prináležia v rámci jeho súdnej právomoci. [27]

50. Súdny dvor samozrejme usudzuje, že podľa okolností môže byť výhodné, aby bol v čase podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania zistený skutkový stav veci a aby boli vyriešené právne problémy čisto vnútroštátneho charakteru. Predsa však uznáva, že prináleží jedine vnútroštátnemu súdu, aby rozhodol, v ktorom štádiu konania potrebuje položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, [28] pretože v súvislosti s tým treba zohľadniť hospodárnosť a potrebnosť konania, posúdenie čoho zase prináleží jedine vnútroštátnemu súdu. Tento súd je totiž jediným, kto priamo pozná skutkový stav veci a tvrdenia účastníkov konania, a teda vie najlepšie posúdiť, v ktorom štádiu konania potrebuje výklad práva Únie Súdnym dvorom.

51. Tieto požiadavky na obsah návrhu na začatie prejudiciálneho konania boli kodifikované v článku 94 rokovacieho poriadku, „ktoré má vnútroštátny súd v rámci spolupráce zavedenej článkom 267 ZFEÚ poznať a ktoré je povinný *náležite* dodržiavať“ [29].

52. Článok 94 rokovacieho poriadku stanovuje:

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania okrem znenia prejudiciálnych otázok položených Súdnemu dvoru obsahuje:

a) stručné zhrnutie predmetu sporu, ako aj relevantné skutočnosti, ktoré zistil vnútroštátny súd, alebo aspoň zhrnutie skutkového stavu, z ktorého prejudiciálne otázky vychádzajú;

b) znenie vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré možno v danom prípade použiť, a prípadne príslušnú vnútroštátnu judikatúru;

23 — Pozri na ilustráciu rozsudok Konstantinides (C-475/11, EU:C:2013:542, bod 61) a uznesenia Mlamali (C-257/13, EU:C:2013:763, bod 32 a citovanú judikatúru), ako aj Szabó (C-204/14, EU:C:2014:2220, bod 22 a nasl.).

24 — Uznesenie Talasca (C-19/14, EU:C:2014:2049, bod 18 a citovaná judikatúra), ako aj rozsudok Gauweiler a i. (C-62/14, EU:C:2015:400, bod 15).

25 — Uznesenie Abdallah (C-144/11, EU:C:2011:565, bod 11 a citovaná judikatúra).

26 — Uznesenie 3D I (C-107/14, EU:C:2014:2117, bod 9). Pozri tiež rozsudok Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756, bod 85 a citovanú judikatúru), ako aj uznesenie D'Aniello a i. (C-89/13, EU:C:2014:299, bod 17).

27 — Rozsudky Winner Wetten (C-409/06, EU:C:2010:503, bod 39) a VEBIC (C-439/08, EU:C:2010:739, bod 47).

28 — Pozri najmä rozsudok Irish Creamery Milk Suppliers Association a i. (36/80 a 71/80, EU:C:1981:62, body 6 a 7, ako aj citovanú judikatúru).

29 — Pozri uznesenie Talasca (C-19/14, EU:C:2014:2049, bod 21). Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

c) uvedenie dôvodov, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade alebo platnosti určitých ustanovení práva Únie, ako aj súvislosti, ktoré vnútroštátny súd vidí medzi týmito ustanoveniami a svojou právnou úpravou uplatniteľnou vo vnútroštátnom konaní.“

53. Zatiaľ čo sa písmená a) a b) tohto článku týkajú opisu skutkového a právneho rámca, do ktorého patrí vec predložená Súdnemu dvoru, písmeno c) uvedeného článku sa týka odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania *stricto sensu*. [30]

54. Tieto požiadavky sú uvedené aj v odporúčaniach Súdneho dvora Európskej únie pre vnútroštátne súdy pri podávaní návrhov na začatie prejudiciálnych konaní. [31] Z bodu 22 odporúčaní, ktorý sa týka formy a náležitostí návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vyplýva, že tento musí „byť… dostatočne úplný a musí obsahovať všetky relevantné informácie, ktoré umožnia Súdnemu dvoru, ako aj subjektom oprávneným predkladať pripomienky správne pochopiť skutkové a právne okolnosti vnútroštátneho konania“.

55. Tento bod 22 pripomína článok 94 rokovacieho poriadku týkajúci sa náležitostí návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

56. Uvedené skutočnosti preukazujú, že ak by to bolo potrebné, zhrnutie skutkového a právneho rámca vnútroštátneho konania je základným, ak nie rovno kľúčovým prvkom návrhu na začatie prejudiciálneho konania a jeho neexistencia predstavuje dôvod pre zjavnú neprípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania. [32]

57. Navyše treba pripomenúť, že tieto isté procesné požiadavky sú uvedené aj v článku 1 protokolu č. 16 k EDĽP [33] na účely podania žiadosti o poradné stanovisko na Európsky súd pre ľudské práva. Tento článok totiž od vnútroštátnych súdov vyžaduje, aby svoju žiadosť zdôvodnili a poskytli „relevantné právne a vecné podklady k prípadu, ktorým sa zaoberá“, bez čoho môže byť žiadosť o stanovisko odmietnutá.

58. Uvedený protokol v súčasnosti ešte nie je účinný, no to mi nebráni konštatovať, že mechanizmus poradného stanoviska, ktorý má zaviesť, je silno inšpirovaný fungovaním inštitútu návrhu na začatie prejudiciálneho konania, čo preukazuje zjavné uznanie tohto inštitútu, ktorého povahu a fungovanie nemožno spochybniť.

59. Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba konštatovať, že tým, že Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý bol podaný vo veci C-554/14, zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci, tento súd iba rešpektoval pravidlá stanovené normotvorcom Únie a Súdnym dvorom v rámci uplatňovania článku 267 ZFEÚ.

60. Pokiaľ Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) na základe uvedeného konania porušil ustanovenia NPK, naopak je dôležité poukázať na to, že jeho krok je v úplnom súlade s vnútroštátnymi predpismi upravujúcimi podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania bulharskými občianskoprávnymi a správnymi súdmi.

61. Ako som totiž uviedol v úvodných poznámkach, v kapitole 59 časti VII GPK sú stanovené všetky procesné normy uplatniteľné na podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor.

30 — Rozsudok Gullotta a Farmacia di Gullotta Davide & C. (C-497/12, EU:C:2015:436, bod 17).

31 — Ú. v. EÚ C 338, 2012, s. 1, ďalej len „odporúčania“.

32 — Pozri najmä uznesenie Debiasi (C-613/10, EU:C:2011:266) a rozsudok Gauweiler a i. (C-62/14, EU:C:2015:400, bod 25).

33 — Protokol prijatý výborom ministrov Rady Európy 10. júla 2013. Mechanizmus upravený v tomto protokole umožní najvyšším súdom zmluvných štátov EDĽP obrátiť sa na Európsky súd pre ľudské práva so žiadosťou o poradné stanovisko k otázkam týkajúcim sa výkladu alebo uplatnenia práv a slobôd stanovených EDĽP.

62. § 628 až § 633 GPK preberajú do bulharského práva podmienky a účinky návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného vnútroštátnym súdom, predovšetkým znenie článku 267 ZFEÚ, ako aj judikatúru Súdneho dvora.

63. § 628 a § 629 GPK spresňujú okolnosti, za akých je vnútroštátny súd oprávnený alebo povinný obrátiť sa na Súdny dvor prostredníctvom návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

64. Pokiaľ ide o § 630 GPK, tento stanovuje normy uplatniteľné na náležitosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

65. Ustanovenie § 630 ods. 1 vo veľkej miere preberá normy stanovené v článku 94 rokovacieho poriadku, ako aj v bode 22 odporúčaní, pretože, ako pripomínam, sa v ňom uvádza, že „návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje opis skutkového stavu, uplatniteľné právne predpisy, presný odkaz na ustanovenie alebo akt, ktorého výklad alebo posúdenie platnosti sa požaduje, dôvody, na základe ktorých vnútroštátny súd usudzuje, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je potrebný na účely správneho vybavenia veci, ako aj formuláciu prejudiciálnej otázky“.

66. Tiež pripomínam, že hoci sú normy zakotvené v kapitole 59 časti VII GPK v zásade obmedzené iba na občianskoprávne veci, sú uplatniteľné aj na konania začaté na správnych súdoch, a to v súlade s § 144 správneho poriadku.[34] Podľa doktríny sa navyše zdá, že majú všeobecnejší význam uplatniteľný na každé súdne konanie, keďže uvedená kapitola 59 predstavuje vnútroštátny právny základ využitia inštitútu návrhu na začatie prejudiciálneho konania bulharskými súdmi, s výnimkou Konstitucionen săd (Ústavný súd).[35]

67. Požiadavky týkajúce sa náležitostí návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktoré sú stanovené v článku 267 ZFEÚ a článku 94 rokovacieho poriadku, ako aj v judikatúre Súdneho dvora, sú tak súčasťou právneho poriadku, a to od pristúpenia Bulharskej republiky k Únii v roku 2007.

68. Skutočnosť, že predmetné vnútroštátne konanie, o aké ide vo veci C-554/14, patrí do oblasti trestného práva, nemôže odôvodniť to, aby vnútroštátny súd upustil od jasného a dostatočného zhrnutia skutkového a právneho rámca tejto veci. Práve naopak, táto norma sa uplatňuje s o to väčšou silou vzhľadom na to, že tieto spory môžu viesť k opatreniam spočívajúcim v pozbavení osobnej slobody, ktoré sa prijímajú na základe vnútroštátnych právnych predpisov patriacich medzi jedny z najmenej zosúladených v Únii a ktoré sa týkajú skutkového stavu, ktorý treba jasne vysvetliť.

69. Vzhľadom na uvedené skutočnosti existujúci rozdiel medzi normami upravujúcimi podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci občianskoprávnych a správnych konaní, ktoré preberajú podmienky stanovené v článku 267 ZFEÚ a článku 94 rokovacieho poriadku, a predmetnou normou uplatniteľnou na trestné konania tak nie je ani odôvodnený, ani koherentný.

70. Hoci v prejednávanej veci prokuratúra mesta Sofia usudzuje, že tým, že Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) zhrnul skutkový a právny rámec veci C-554/14, porušil právo na spravodlivý proces, zakotvené v článku 47 Charty, a právo na prezumpciu neviny podľa článku 48 Charty, tieto obavy napokon nemajú žiadne opodstatnenie.

71. Povinnosť prináležiaca vnútroštátnemu súdu odôvodniť svoj návrh na začatie prejudiciálneho konania a poskytnúť všetky informácie o skutkovom a právnom stave, ktoré sú potrebné na pochopenie sporu, nemôže spochybniť spravodlivosť konania, ale je jeho zárukou, samozrejme za predpokladu, že sú správne uplatnené podmienky stanovené v článku 267 ZFEÚ a článku 94 rokovacieho poriadku.

34 — Pozri poznámku pod čiarou 8 týchto návrhov.

35 — Pozri bulharskú správu M. Fartunovej, c. d., s. 147.

72. Vo veci C-554/14 jednoduchá skutočnosť, že Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania zhrnul skutkový a právny stav, nepredstavuje ani dôkaz o zaujatosti, na základe ktorého by bol tento súd nútený, aby sa vylúčil z rozhodovania vo veci, ani porušenie zásady prezumpcie neviny.

2. O povinnosti nestrannosti vnútroštátneho súdu

73. Tak Súdny dvor, ako aj Európsky súd pre ľudské práva museli vo svojej judikatúre zadefinovať pojem „nestranný súd“, ktorý je zakotvený v článku 47 Charty a článku 6 ods. 1 EDĽP. [36]

74. Súdny dvor navyše povýšil nezávislosť súdu, ktorej jedným z aspektov je nestrannosť, [37] na kritérium definície „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ. [38] Nestrannosť súdu teda treba považovať za podmienku uplatnenia inštitútu návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

75. Uplatňuje sa domnienka, že súd je nestranný, [39] to znamená, že nie je predpojatý alebo zaujatý. [40]

76. Európsky súd pre ľudské práva teda posúdi nestrannosť súdu na základe subjektívneho kroku, ktorý spočíva v zistení osobného presvedčenia sudcu a zohľadnení jeho správania, najmä či preukázal osobnú predpojatosť alebo zaujatosť vo veci alebo či prejavil nepriateľský postoj. [41]

77. Navyše v rámci objektívnejšieho kroku je nestranným súdom taký súd, ktorý má na rozhodnutí sporu iba jediný záujem, a tým je prísne uplatnenie právneho predpisu. [42] Bez ohľadu na osobné správanie sudcu si teda nestrannosť vyžaduje, aby bol súd odolný voči akýmkoľvek vonkajším vplyvom a neutrálny, pokiaľ ide o protichodné záujmy. [43]

78. S cieľom odstrániť akékoľvek oprávnené pochybnosti v mysli osôb podliehajúcich súdnej právomoci a chrániť pocit dôvery, ktorý má nestrannosť vyvolávať (v súlade s príslovím „justice must not only be done, it must also be seen to be done“ [44]), tak požiadavka nestrannosti nariaďuje prijatie noriem týkajúcich sa najmä zloženia súdu, menovania jeho členov, trvania ich funkcií, ako aj dôvodov zdržania sa hlasovania jeho členov, podania námietky voči nim alebo ich odvolania z funkcie. [45]

79. V rámci prejednávanej veci nevyplýva prípadné porušenie práva uvedeného v článku 47 Charty z podmienok stanovených predpismi, ale zo správania vnútroštátneho súdu.

80. Prokurátor mesta Sofia totiž usudzuje, že skutočnosti, ktoré Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) uviedol v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania, postačujú na vznik pochybností o nestrannosti tohto súdu, ktorý má následne v spore rozhodnúť.

36 — V tejto súvislosti pozri príručku k článku 6, dostupnú na internetovej adrese http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_FRA.pdf.

37 — Rozsudok TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 31 a citovaná judikatúra).

38 — Rozsudok TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 27).

39 — Rozsudok ESĽP z 23. júna 1981, Le Compte, Van Leuven a De Meyere v. Belgicko, séria A 43, § 58.

40 — Rozsudky ESĽP z 21. decembra 2000, Wettstein v. Švajčiarsko, č. 33958/96, § 43, CEDH 2000-XII, a z 15. októbra 2009, Micallef v. Malta, č. 17056/06, § 93,CEDH 2009.

41 — Rozsudok ESĽP zo 16. septembra 1999, Buscemi v. Taliansko, č. 29569/95, § 67 a § 68, CEDH 1999-VI.

42 — Rozsudok TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 31 a citovaná judikatúra).

43 — Rozsudok TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 32 a citovaná judikatúra).

44 — Spravodlivosť musí byť nielen vykonaná, ale musí byť tak aj vnímaná.

45 — Rozsudok TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, bod 32 a citovaná judikatúra). Pozri tiež rozsudok ESĽP z 15. októbra 2009, Micallef v. Malta, už citovaný, § 98 a § 99.

81. Uvedený súd tým, že vo svojom vnútroštátnom rozhodnutí vo veci C-554/14 zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci, vyjadril „predbežné stanovisko“ predtým, ako sa odobral na záverečnú poradu. Podľa § 29 NPK to predstavuje osobitný prípad „zaujatosti“, na základe ktorého má vnútroštátny súd povinnosť, aby sa z rozhodovania vo veci vylúčil. Ako vyplýva z vnútroštátneho rozhodnutia v prejednávanej veci, čo i len najbanálnejšia zmienka súdu o skutkovom stave veci alebo jeho právnej kvalifikácii spadá pod tento paragraf a vedie k dôvodu na vylúčenie uvedených sudcov.

82. V prejednávanej veci nemajú tieto obavy žiadne opodstatnenie.

83. Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že len skutočnosť, že sudca pred konaním prijal rozhodnutia, nemôže sama osebe odôvodniť obavy o jeho nestrannosti. Rozhodujúci je rozsah opatrení, ktoré boli prijaté. [46] Ak podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor predstavuje súdne rozhodnutie, nič to nemení na skutočnosti, že zhrnutie skutkového a právneho stavu veci, ku ktorému došlo v rámci tohto návrhu, sa obmedzuje iba na jednoduché konštatovanie vnútroštátneho súdu, pričom tento súd napokon nevykonal žiadne právne posúdenie v rozpore s judikatúrou uvedenou v bode 8 vnútroštátneho rozhodnutia v prejednávanej veci.

84. Treba totiž konštatovať, že vo veci C-554/14 sa bod 2 vnútroštátneho rozhodnutia venuje „skutkovému stavu prejednávanej veci“, jeho bod 3 sa vzťahuje na „hmotné právo uplatniteľné na iné otázky než tie, ktoré sú predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, a ktoré odôvodňuje potrebu obrátiť sa na Súdny dvor s týmto návrhom“, a jeho bod 4 sa týka „hmotného práva uplatniteľného na vyriešenie právneho problému, o aký ide vo veci samej“.

85. Žiaden z uvedených bodov pritom po ich dôslednom preskúmaní nesvedčí o akejkoľvek predpojatosti alebo zaujatosti vnútroštátneho súdu.

86. Podrobnosti tohto zhrnutia naopak preukazujú dôkladnú znalosť spisu, ktorá podľa môjho názoru nemôže odôvodniť to, aby bolo tento súd možné považovať zo zaujatý. Hoci tento súd vykonal predbežné posúdenie dostupných údajov, Európsky súd pre ľudské práva opakovane rozhodol, že nemožno usudzovať, že takéto posúdenie prejudikuje konečné posúdenie. [47]

87. Vzhľadom na uvedené skutočnosti tak na základe žiadnej skutočnosti nemožno tvrdiť, že tým, že Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) vo svojom vnútroštátnom rozhodnutí zhrnul skutkový a právny rámec veci C-554/14, tento súd nedodržal svoju povinnosť nestrannosti, tak ako ju vyžaduje článok 47 Charty.

3. O rešpektovaní práva na prezumpciu neviny

88. Ani v tomto prípade nevyplýva prípadné porušenie práva zaručeného v článku 48 Charty z podmienok stanovených predpismi, ale zo správania vnútroštátneho súdu.

89. Otázka teda znie, či odôvodnenie vnútroštátneho súdu v zhrnutí skutkového a právneho rámca veci C-554/14 naznačuje, že tento súd považuje dotknutú osobu za vinnú zo spáchania trestného činu, pričom jej vina nebola dokázaná. [48] Je nespochybniteľné, že predčasné vyjadrenie takéhoto názoru vnútroštátnym súdom by porušovalo prezumpciu neviny. [49]

90. V tejto veci však uvedená otázka nevyvstáva.

46 — Rozsudok ESĽP zo 6. júna 2000, Morel v. Francúzsko, č. 34130/96, § 45, CEDH 2000-VI.

47 — Tamže.

48 — Pozri najmä rozsudok ESĽP z 18. decembra 2008, Nerattini v. Grécko, č. 43529/07, § 23.

49 — Pozri najmä rozsudky ESĽP zo 6. februára 2007, Garycki v. Poľsko, č. 14348/02, § 66, a z 27. februára 2007, Nešťák v. Slovensko, č. 65559/01, § 88.

91. Právo každého obvineného, aby bol považovaný za nevinného, sa totiž nemôže uplatňovať vo vzťahu k tomu, kto bol uznaný za vinného zo spáchania daného trestného činu,[50] tak ako pán Ogňanov.[51]

92. V každom prípade netreba strácať zo zreteľa, že jediným cieľom návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného vnútroštátnym súdom je získať správny výklad práva Únie, pričom odpoveď na otázku, či má byť na základe tohto výkladu daná osoba uznaná za nevinnú alebo vinnú zo spáchania predmetných skutkov, môže vyplývať iba z individuálneho posúdenia tohto súdu.

93. Vzhľadom na uvedené úvahy usudzujem, že samotná skutočnosť, že Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý bol podaný vo veci C-554/14, zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci, nepredstavuje ani dôkaz o zaujatosti, na základe ktorého by bol uvedený súd nútený, aby sa všetci sudcovia rozhodujúci v danom senáte v tejto veci vylúčili, ani porušenie zásady prezumpcie neviny.

94. Pokiaľ sú teda podmienky stanovené v článku 267 ZFEÚ a článku 94 rokovacieho poriadku na účely podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania správne uplatnené, nemôžu ani spochybniť nestrannosť vnútroštátneho súdu, ani porušiť právo na prezumpciu neviny, ktoré sú zakotvené v článkoch 47 a 48 Charty.

95. V tomto štádiu mojej analýzy musím konštatovať, že predmetný vnútroštátny predpis, tak ako ho vykladá Varchoven kasacionen săd (Najvyšší kasačný súd), môže bulharskému trestnému súdu zabraňovať v položení prejudiciálnej otázky alebo tento súd od jej podania odrádzať, čím tak zasahuje do jeho vlastných právomocí, ktoré mu priznáva článok 267 ZFEÚ a judikatúra Súdneho dvora.

96. Na základe tohto predpisu totiž tomuto súdu nielenže hrozí vylúčenie z rozhodovania, ale aj uloženie disciplinárnej sankcie z dôvodu, že tento súd vo svojom vnútroštátnom rozhodnutí v súlade s podmienkami stanovenými v článku 267 ZFEÚ a článku 94 rokovacieho poriadku zhrnie skutkový a právny rámec veci.

97. Dospeje sa k absurdnému a paradoxnému výsledku, že o súde, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania v súlade s právom Únie, by sa tak v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou usudzovalo, že porušil základné záruky účastníkov konania.

98. Je zjavné, že takýto predpis je v rozpore s požiadavkami obsiahnutými v samotnej povahe práva Únie, pretože v jeho dôsledku sa znižuje účinnosť práva Únie tým, že bulharský trestný súd odrádza od podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor.

99. Po prvé Súdny dvor v rozsudku Elčinov[52], ktorý sa týka návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného Administrativen săd Sofija-grad (Správny súd mesta Sofia), pripomenul, že vnútroštátne súdy musia mať čo najväčšiu možnosť uplatňovať právo Únie, keďže článok 267 ZFEÚ im poskytuje najširšiu možnú právomoc obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa domnievajú, že právne veci, o ktorých rozhodujú, nastoľujú otázky týkajúce sa výkladu alebo posúdenia platnosti ustanovení práva Únie potrebných pre rozhodnutie sporu, ktorý im bol predložený.[53]

50 — Rozsudok ESĽP z 5. júla 2001, Phillips v. Spojené kráľovstvo, č. 41087/98, § 35, CEDH 2001-VII.

51 — Pripomínam totiž, že pán Ogňanov už bol odsúdený na trest odňatia slobody po tom, ako bol uznaný za vinného zo spáchania trestných činov konštatovaných v rozsudku, ktorý vydali dánske súdne orgány.

52 — C-173/09, EU:C:2010:581.

53 — Bod 26 a citovaná judikatúra.

100. Súdny dvor usúdil, že vnútroštátnym súdom nesmie byť na základe vnútroštátneho procesného predpisu akejkoľvek povahy zabraňované obrátiť sa na Súdny dvor, pričom navyše pripomenul, že možnosť podať prejudiciálnu otázku je ich vlastnou právomocou, ktorú tieto súdy, rozhodujúce v prvom stupni, musia mať možnosť vykonávať vo všetkých štádiách konania.[54]

101. Po druhé pripomínam, že Európsky súd pre ľudské práva vo svojom už citovanom rozsudku Dhahbi v. Taliansko rozhodol, že v prípade, že mechanizmus návrhu na začatie prejudiciálneho konania existuje, môže odmietnutie vnútroštátneho súdu položiť prejudiciálnu otázku za určitých okolností spochybniť spravodlivosť konania a mať za následok porušenie práva na spravodlivé súdne konanie, tak ako ho zakotvuje článok 6 ods. 1 EDĽP. V danom prípade dospel tento súd k záveru o porušení, keď konštatoval, že vnútroštátny súd úplne svojvoľne a bez akéhokoľvek odôvodnenia odmietol podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor.

102. Ak by mal vnútroštátny sudca odmietnuť podať návrh na začatie prejudiciálneho konania z dôvodu, že mu hrozí nielen vylúčenie z rozhodovania, ale aj uloženie disciplinárnej sankcie z dôvodu, že zhrnie skutkový a právny rámec veci, istotne by to predstavovalo porušenie článku 6 EDĽP.

103. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je teda nepochybné, že právo Únie, konkrétne článok 267 ZFEÚ a článok 94 rokovacieho poriadku, bráni vnútroštátnemu predpisu, o aký ide vo veci samej, ktorý by v prípade, že by mal byť zachovaný, mohol veľmi vážne ovplyvniť mechanizmus návrhu na začatie prejudiciálneho konania, a tým aj spoluprácu zavedenú medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi, a ohrozil by prednosť práva Únie.

104. Navrhujem teda, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 267 ZFEÚ a článok 94 rokovacieho poriadku sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnemu predpisu, o aký ide v danej veci, ktorý vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť, aby sa vylúčil z rozhodovania z dôvodu, že tento súd v rámci svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci.

B – *O druhej otázke*

105. Svojou druhou otázkou sa Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia) Súdneho dvora v podstate pýta, či článok 267 ZFEÚ a článok 94 rokovacieho poriadku bránia tomu, aby vnútroštátny súd po tom, ako bol vydaný rozsudok Súdneho dvora, znovu vypočúval účastníkov konania, ako aj zhromažďoval nové dôkazy, a v dôsledku toho zmenil zistenia, ktoré uviedol v rámci svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

106. V prvom rade podľa ustálenej judikatúry je iba na vnútroštátnom súde, aby rozhodol, v ktorom štádiu konania je vhodné položiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru.[55]

107. Hoci Súdny dvor usudzuje, že za určitých okolností môže byť vhodné, aby boli otázky týkajúce sa výlučne vnútroštátneho práva v okamihu predloženia návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru vyriešené,[56] uznáva pritom, že vnútroštátny súd môže využiť túto možnosť v priebehu konania, kedykoľvek to považuje za vhodné.[57] Pri rozhodovaní o tom, kedy podá návrh na začatie prejudiciálneho konania, sa totiž zohľadňuje hospodárnosť a potrebnosť konania, čo posúdiť prináleží jedine tomuto súdu, pretože je jediným, kto priamo pozná skutkový stav veci a tvrdenia účastníkov konania.

54 — Rozsudok Elčinov (C-173/09, EU:C:2010:581, body 25 a 26, ako aj citovaná judikatúra).

55 — Pozri najmä rozsudky Irish Creamery Milk Suppliers Association a i. (36/80 a 71/80, EU:C:1981:62, bod 7), ako aj Sibilio (C-157/11, EU:C:2012:148, bod 31 a citovanú judikatúru).

56 — Rozsudok Melki a Abdeli (C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, bod 41 a citovaná judikatúra).

57 — Rozsudok Elčinov (C-173/09, EU:C:2010:581, bod 26 a citovaná judikatúra).

108. Nad rámec uvedenej judikatúry žiadne ustanovenie práva Únie vnútroštátnemu súdu nezakazuje, aby po tom, ako položil prejudiciálnu otázku, zmenil v priebehu prejednávania veci, ktorá mu bola predložená, svoje posúdenie týkajúce sa relevantného skutkového a právneho rámca.

109. Táto výsada v skutočnosti závisí od inštitucionálnej a procesnej autonómie členských štátov a Súdny dvor nemá právomoc rozhodovať o konkrétnom uplatnení vnútroštátnych procesných predpisov.

110. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prináleží jedine vnútroštátnemu súdu posúdiť obsah vnútroštátnych predpisov a spôsob, akým sa majú uplatniť. Po tom, ako Súdny dvor vydá rozsudok, tak vnútroštátny súd musí pokračovať v prejednávaní veci samej v súlade s vnútroštátnymi predpismi upravujúcimi organizáciu súdov a súdne konanie a pri rešpektovaní základných práv účastníkov konania.

111. Jediná povinnosť, ktorú má v tomto štádiu konania, je plne uplatňovať výklad práva Únie, ktorý podal Súdny dvor. Odpovede, ktoré Súdny dvor poskytol vnútroštátnemu súdu, totiž treba považovať za rozhodujúci a záväzný výklad práva Únie, keďže úlohou Súdneho dvora v rámci článku 267 ZFEÚ nie je poskytnúť poradné stanovisko. [58]

112. Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba vnútroštátnemu súdu odpovedať tak, že článok 267 ZFEÚ a článok 94 rokovacieho poriadku vzhľadom na inštitucionálnu a procesnú autonómiu členských štátov nebránia tomu, aby vnútroštátny súd po vydaní rozsudku Súdneho dvora opätovne vypočul účastníkov konania a preskúmal nové dôkazné prostriedky a v dôsledku toho zmenil zistenia, ku ktorým dospel v rámci svojho rozhodnutia, ktorým podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, a to za predpokladu, že plne uplatňuje výklad práva Únie, ktorý poskytol Súdny dvor.

C – *O tretej otázke*

113. V prípade, že by Súdny dvor rozhodol, že článok 267 ZFEÚ a článok 94 rokovacieho poriadku bránia vnútroštátnemu predpisu, o aký ide v danej veci, vnútroštátny súd sa svojou treťou otázkou v podstate pýta, či právo Únie bráni tomu, aby sa v súlade s predmetným vnútroštátnym predpisom súd rozhodol vylúčiť sa z rozhodovania z dôvodu, že tento predpis zaručuje vyššiu úroveň ochrany základných práv účastníkov konania.

114. Inými slovami, bráni právo Únie tomu, aby vnútroštátny súd uplatňoval vnútroštátny predpis, o ktorom sa pritom rozhodlo, že je v rozpore s právnom Únie?

115. Odpoveď na túto otázku neponecháva miesto pre žiadne pochybnosti. Vnútroštátny súd je povinný takýto predpis neuplatniť.

116. Podľa článku 280 ZFEÚ, „rozsudky Súdneho dvora… sú vykonateľné“. V článku 633 GPK je navyše táto zásada výslovne vyjadrená.

117. Z ustálenej judikatúry teda vyplýva, že na vyriešenie sporu vo veci samej je rozsudok vyhlásený Súdnym dvorom v prejudiciálnom konaní pre vnútroštátny súd záväzný, pokiaľ ide o výklad predmetných ustanovení práva Únie. [59] Ako som uviedol v bode 111 týchto návrhov, Súdny dvor v rámci článku 267 ZFEÚ nevydáva poradné stanovisko.

58 — Pozri najmä rozsudok Kleinwort Benson (C-346/93, EU:C:1995:85, bod 24).

59 — Rozsudok Elčinov (C-173/09, EU:C:2010:581, body 29 a 30, ako aj citovaná judikatúra).

118. Ak by mal Súdny dvor usúdiť, že článok 267 ZFEÚ, ktorý je priamo aplikovateľnou normou, bráni vnútroštátnemu predpisu, o aký ide v danej veci, vnútroštátny súd by tak bol povinný vylúčiť uplatňovanie tohto vnútroštátneho predpisu, tak aby bola zaručená prednosť, účinnosť a jednotnosť práva Únie. [60]

V – **Návrh**

119. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré mu položil Sofijski gradski săd (Mestský súd Sofia), takto:

1. Článok 267 ZFEÚ a článok 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnemu predpisu, o aký ide v danej veci, ktorý vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť, aby sa vylúčil z rozhodovania z dôvodu, že tento súd v rámci svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného na Súdny dvor zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci, a to v súlade s podmienkami stanovenými týmito ustanoveniami.

Vnútroštátny súd je vzhľadom na zásadu vyjadrenú v článku 280 ZFEÚ povinný vylúčiť uplatňovanie predmetného vnútroštátneho predpisu.

2. Článok 267 ZFEÚ a článok 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora sa majú vykladať v tom zmysle, že vzhľadom na inštitucionálnu a procesnú autonómiu členských štátov nebránia tomu, aby vnútroštátny súd po vydaní rozsudku Súdneho dvora opätovne vypočul účastníkov konania a preskúmal nové dôkazné prostriedky a v dôsledku toho zmenil zistenia, ku ktorým dospel v rámci svojho rozhodnutia, ktorým podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, a to za predpokladu, že plne uplatňuje výklad práva Únie, ktorý poskytol Súdny dvor.

60 — Pozri rozsudky Melki a Abdeli (C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, bod 43 a citovanú judikatúru), ako aj Elčinov (C-173/09, EU:C:2010:581, bod 31 a citovanú judikatúru).